

Žalsvasis šaltinis

2006 m. balandžio 17 d., bendradarbiaujant Lietuvos speleoklubui „Aenigma“ ir Maskvos speleoklubui „Sokolniki-RUDN“, buvo surengtas Pasvalyje esančios vermės, žinomos kaip „Žalvasis šaltinis“, tyrinėjimas.

Patyręs speleologas naras Aleksejus Aksionovas Žalvajį šaltinį po vandeniu tyrinėjo

apie 11 minučių. Rezultatai buvo džiuginantys ir sensacingi – iki šiol laikytas apie 10 m gylio urvas, pasirodė, tęsiasi iki 16 m gylio ir dugne išsišakoja į dvi viena priešais kitą išsidėsčiusias sales.

Šio užvandeninto urvo vermės pimasis šulinys yra apie 5 m skersmens ir 7 m gylio, baigiasi akmenų ir uolie-

32 *Mokslas ir gyvenimas 2006 Nr. 7-8*

nų nuolaužų užvarta. Toliau urvas išsišakoja į dvi sales: Saulėtąją bei Aenigmą.

Salė Aenigma veda pietų-pietryčių kryptimi, nuolaidi, jos plotis įsiviuoja nuo 5 iki 12 m, salė nuožulniai krypsta žemyn nuo 7 iki 16 m gylio. Lubų skliautas nelygus, laiptuotas, aukštis – iki 5 metrų. Salės grindys uždengtos nuo lubų krintančiomis uolienų nuolaužomis, luitais.

Saulėtoji salė tęsiasi šiaurės-šiaurės vakarų kryptimi,

savo struktūra labai panaši į Aenigmą, tačiau šiek tiek siauresnė: plotis – nuo 5 iki 10 m, nuožulniai gilėja iki 15 m ir šiame gylyje lubos ir grindys tarsi susiglaudžia. Aiškios ribos, kur salių lubos ir grindys susilietę, nėra, praėjimai susiaurėja tiek, kad lieka plyšys, užverstas nuo lubų atskilusiomis nuolaužomis. Pirmajame šulinyje vandens tėkmė praktiškai neįjuntama: 2006 m. balandžio 17 d. buvo apie 0,1 m/s. Panėrus gi-

liau, salėse tėkmės praktiškai visiškai nėra. Žinoma, vandens tėkmės greitis susijęs su vietovės klimato sąlygomis ir kartais gali būti daug didesnis. Žalvajame šaltinyje matomumas palietus sienas greitai dingsta, vanduo susidrumščia, natūrali šviesa saulėtą dieną nežymi arba išvis neįjuntama.

Tolesniems urvo tyrimams būtina sudaryti detalią topo nuotrauką. Išsamesnio tyrimo reikalauja abiejų salių lubų bei

grindų sanglaudos, kur galima aptikti tolimesnių praėjimų, užvandenintų erdvių. Taip pat reikia kruopščiau ištirti abiejų salių sienas. Didžiausių keblumų naras Žalvajame šaltinyje gali kilti dėl greitai susidrumščiančio vandens. Galimi krintantys luitai nuo lubų skliautų, problematiški itin siaurų praėjimų salėse pranėrimai.

**Saulė
BRAZIŪNAITĖ-PANKIENĖ**